

УДК 657.42:336.02

Юношева А.О.

студ. гр. ФЕУ-613-м ЗНТУ

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ АУДИТУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

Виробничі запаси – це придбані або самостійно виготовлені запаси, які підлягають подальшій переробці на підприємстві або утримуються для іншого споживання в ході нормального операційного циклу. Вони поділяються на: сировина і матеріали, купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби, паливо, тара і тарні матеріали, будівельні матеріали, матеріали передані в переробку запасні частини, матеріали сільськогосподарського призначення, інші матеріали [1].

Аудит запасів підприємства є одним із найскладніших та найбільш трудомістких етапів перевірки фінансової звітності. На сьогоднішній день існують загальноприйняті методики аудиту запасів підприємства, але жодна з них не є досконалою.

Мета аудиту виробничих запасів відповідно до міжнародного стандарту аудиту № 200 «Ціль і основні принципи аудиту фінансової звітності» полягає в одержанні належних і достатніх аудиторських доказів про відповідність обліку законодавчим і нормативним вимогам, а також у висловленні аудитором незалежної думки щодо правильності відображення у звітності підприємства інформації про виробничі запаси [2].

Для задоволення потреб користувачів в отриманні повної, правдивої та неупередженої інформації щодо виробничих запасів аудитором необхідно виконати такі завдання:

- перевірка дотримання підприємством методів оцінки і обліку виробничих запасів, які відображені в наказі про облікову політику;
- перевірка правильності формування первісної вартості запасів;

- дослідження стану складського господарства та перевірка своєчасності і повноти проведення інвентаризації виробничих запасів;
- перевірка дотримання встановлених нормативів використання запасів на виробництво;
- перевірка правильності і повноти документального оформлення надходження, вибуття та використання запасів;
- перевірка правильності відображення в обліку проведення переоцінки (уцінки) виробничих запасів;
- оцінка повноти та правильності відображення господарських операцій із запасами в бухгалтерському обліку та звітності.

Під час перевірки виробничих запасів аудитор у спочатку необхідно вивчити Наказу про облікову політику стосовно адміністративних витрат, тобто з'ясувати чи дотримується підприємство встановленої методики оцінки запасів, яка регламентована обліковою політикою підприємства. Особливу увагу в ході перевірки потрібно звернути на правильність формування первісної вартості виробничих запасів при надходженні, а саме: склад витрат, які формують первісну вартість запасів, що придбані за плату (відповідність п. 9 П(С)БО 9 «Запаси»), правильності формування розміру транспортно-заготівельних витрат, відсутність у складі первісної вартості запасів витрат, які згідно законодавства не повинні включатись до неї (непрямі податки, які відшкодовуються підприємству-замовнику), наявність первинних документів та їх відповідності господарським операціям, здійснення яких вони підтверджують [3].

На наступному етапі аудитор ознайомлюється з організацією складського господарства та перевіряє своєчасність і повноту проведення інвентаризації виробничих запасів. Під час перевірки складського господарства аудитор необхідно звернути увагу: на правильність розміщення матеріальних цінностей на складах; на забезпеченість складів контрольними замками, пломбами, протипожежними засобами, на наявність договорів про повну матеріальну відповідальність, їх правильність і законність; на порядок вивезення матеріальних цінностей з господарства; а також перевіряється правильність організації складського обліку, його достовірність, повнота і якість. Після огляду складського господарства та вивчення стану складського обліку аудитор встановлює вибірку для проведення інвентаризації. В ході інвентаризації аудитор перевіряє відповідність даних обліку, фактичної наявності запасів та невідповідність (нестача, надлишок або пересортиця запасів), а також дотримання встановлених норм витрат на виробничий процес, тобто перевірка залишків матеріалів у цехах, контрольний запуск сировини, аналіз даних за кілька звітних періодів.

При перевірці правильності і повноти документального оформлення надходження, вибуття та використання запасів аудитор здійснює перевірку відповідності даних первинних документів при оприбуткуванні аудитор

перевіряє записи в облікових регістрах (Журнали 3, 5 (5А), картки складського обліку, зіставляє кількість і сортність матеріальних цінностей за документами постачальників та даними прибуткових ордерів; при переміщенні перевіряються накопичувальні відомості щодо витрачання матеріалів зі складів, що виписуються на підставі видаткових ордерів, лімітні (лімітно-забірні) картки, акти-вимоги, а при вибутті виробничих запасів правомірність записів і кореспонденцій бухгалтерських рахунків у Журналах 3, 5 (5А), по рахунках 23, 24, 91, 92, 93, 94, 99, 374, книгах (регістрах) складського обліку.

Далі аудитор здійснює перевірку правильності розрахунку суми уцінки та дооцінки виробничих запасів та порядок їх відображення в обліку. При перевірці дооцінки аудитор вивчає акт переоцінки товарно-матеріальних цінностей, перевіряє правильність розрахунку суми торгової націнки та відображення її в обліку виробничих запасів за рахунками 285,423 в журналі 7. В ході перевірки уцінки виробничих запасів аудитор потрібно ознайомитись з опис-актом уцінки в якому міститься перелік запасів за якими здійснювалась уцінка, також перевіряється правильність встановлення матеріально-відповідальних осіб в ході виявлених нестач та правильність розрахунку розміру відшкодування, правомірність відображення кореспонденцій за рахунками 20, 949 у Журналі 5.

Заключним етапом перевірки є звірка залишків товарно-матеріальних цінностей за даними головної книги з залишками в облікових регістрах Журнал 3, 5, книгах (регістрах) складського обліку та відповідність суми у фінансовій звітності, рядок 1101 у Балансі.

Таким чином, приходимо до висновку, що ефективність аудиту виробничих запасів підприємства в першу чергу залежить від рівня інформаційного забезпечення аудиту та розробленої методики проведення аудиту. Чим якісніше буде проведено аудиторську перевірку, тим більш чітким, обґрунтованим та виваженим буде аудиторський висновок, а також рекомендації щодо забезпечення ведення обліку виробничих запасів на належному рівні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до Міжнародних стандартів аудиту [Електронний ресурс] // Міжнародний стандарт аудиту 200. – Режим доступу: <http://apu.com.ua/attachments/article/290/Audit20151all.pdf>
2. Запаси: Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bukhalter911.com/Res/PSBO/PSBO9.aspx>
3. Облік запасів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://minfin.com.ua/taxes/-/gospoper/bo_2_5_2_obliczapasy.html.